

FURTUL DIN PATRIMONIUL SILVIC

Dr. Ioan Trif

Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia

Lucrarea realizează analiza juridico-penală a infracțiunii de furt din patrimoniul silvic, încriminată de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic.

În conținutul lucrării este evidențiat conceptul legal și sunt detaliate, în ordinea lor firească, obiectul infracțiunii, subiectul, latura obiectivă, latura subiectivă, formele infracțiunii și sancțiunea.

Abordarea problematicii este realizată cu trimitere la teoria și practica judiciară în materie, la doctrină și jurisprudență precum și cu corelarea dispozițiilor legale care reglementează elementele definitorii din conținutul infracțiunii.

Furtul din patrimoniul silvic își găsește reglementarea în art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic.

1. *Conceptul legal.* Infracțiunea prevăzută de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic încriminează furtul de arbori doborâți sau ruși de fenomene naturale, ori de arbori, puieți sau lăstari care au fost tăiați sau scoși din rădăcini, cu sau fără drept, din fondul forestier național sau de pe terenurile cu vegetație forestieră prevăzute de art. 6 (din afara acestuia n.n.), dacă valoarea pagubei este de peste 5 ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, ori dacă valoarea pagubei este sub această limită dar fapta a fost săvârșită de cel puțin două ori în interval de doi ani.

Alineatele 2 și 3 din articolul menționat mai sus reglementează situațiile în care fapta a avut ca urmare o pagubă în valoare de peste 20 de ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior și, respectiv, în care fapta a avut ca urmare o pagubă în valoare de peste 50 de ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior.

În alineatul 4, art. 98 din actul normativ menționat face trimitere la împrejurările reglementate de art. 97 alin. 4 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, care dau faptelor un caracter agravat și care atrag o majorare a pedepsei. Acestea sunt:

- a) săvârșirea faptei de două sau mai multe persoane împreună;
- b) săvârșirea faptei de o persoană având asupra sa o armă sau substanțe chimice periculoase;
- c) săvârșirea faptei în timpul nopții;
- d) săvârșirea faptei în arii forestiere protejate.

2. *Obiectul.* Infracțiunea reglementată de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic are ca obiect juridic relațiile sociale care, pentru normala lor evoluție, presupun respectarea posesiei sau detenției bunurilor mobile ce fac parte din fondul forestier național sau vegetația forestieră aflată în afara acestuia, așa cum sunt reglementate în legislația silvică în vigoare.

Încriminarea protejează numai situația de fapt, apartenența fizică a unui bun mobil la un anumit patrimoniu¹.

Art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic constituie un mijloc de drept penal pentru ocrotirea posesiei, indiferent de natura sa, licită sau ilicită, care este aplicabil numai în cazul atingerilor aduse patrimoniului silvic prin sustragerea unor bunuri: arbori doborâți sau ruși de fenomene naturale ori de arbori puieți sau lăstari tăiați sau scoși din rădăcini. Când posesia mobilului a fost pierdută datorită altor cauze, posesorul are la îndemână o acțiune în restituire sau o acțiune în despăgubiri, în cadrul unui proces civil².

¹ O. Loghin, A. Filipaș, Drept penal, Partea specială, Editura didactică și pedagogică, București 1983, p. 101;

² Idem 1, p. 101;

Obiectul material, respectiv valoarea concretă proteguită, îl reprezintă arbori doborâți de fenomene naturale, arbori ruți de fenomene naturale precum și arbori, puieți sau lăstari tăiați sau scoși din rădăcini.

Arborii doborâți de fenomene naturale sunt arborii care și-au pierdut ținuta verticală, cu sau fără smulgerea rădăcinii din pământ și păstrarea integrității tulpinii iar arborii ruți de fenomene naturale sunt arborii a căror trunchi (tulpină) a fost rupt, la orice distanță de pământ, cioata rămasă păstrându-și poziția.

Nu prezintă importanță pentru încadrarea juridică a faptei dacă arborii, puieții sau lăstarii au fost tăiați sau scoși din rădăcini cu respectarea dispozițiilor legale sau fără drept.

Condiția obligatorie pentru existența infracțiunii este însă ca arborii doborâți sau ruți de fenomene naturale precum și arborii, puieții sau lăstarii, tăiați sau scoși din rădăcini, să facă parte din fondul forestier național sau de pe terenurile cu vegetație forestieră situate în afara acestuia.

Într-o sumară definiție din literatura de specialitate fondul forestier este prezentat ca fiind totalitatea suprafețelor cu folosința forestieră înregistrate ca atare în amenajamentele silvice și studiile sumare de amenajare³.

Nici Legea nr. 26/1996 Codul silvic, nici Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național și nici alte acte normative din domeniul silvic nu definesc, în conținutul lor, fondul forestier național. Primele două acte normative fac referire însă la constituirea fondului forestier național, folosind pentru aceasta criterii diferite: tipul de vegetație forestieră și respectiv forma de proprietate.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, intră în constituirea fondului forestier național: pădurile, terenurile destinate împăduririi, terenurile care servesc nevoilor de cultură, producție ori administrație silvică, iazurile, albiile pâraielor și terenurile neproductive.

Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național legiferează constituirea fondului forestier național după forma de proprietate.

Potrivit art. 3 din actul normativ menționat mai sus, fondul forestier național este constituit din:

- a) fondul forestier proprietate publică a statului;
- b) fondul forestier proprietate publică a unităților administrativ – teritoriale, comune, orașe, municipii;
- c) fondul forestier proprietate privată a unităților de cult (parohii, schituri, mănăstiri) a instituțiilor în învățământ, Academiei Române sau a altor persoane de drept privat;
- d) fondul proprietate privată indiviză a persoanelor fizice (foști composesori, moșneni și răzeși sau moștenitori ai acestora). .
- e) fondul forestier proprietate privată a persoanelor fizice;

3. *Subiectul.* În principiu, subiectul activ este necircumstanțiat, putând fi orice persoană.

Având în vedere că infracțiunea se săvârșește prin furt iar furtul presupune la rândul lui, fapta de luare a unui bun mobil din posesia sau deținerea altuia, fără consimțământul acestuia, în scopul de a și-l însuși pe nedrept, este exclusă săvârșirea infracțiunii de către proprietarul bunului mobil, cu excepția situației prevăzute de art. 208 alin. 3 Cod penal, potrivit căruia, „Fapta constituie furt, chiar dacă bunul aparține în întregime sau în parte făptuitorului, dar în momentul săvârșirii, acel bun se afla în posesia sau deținerea legitimă a altei persoane”.

În consecință, proprietarul arborilor doborâți sau ruți de fenomene naturale ori a arborilor, puieților sau lăstarilor care au fost tăiați sau scoși din rădăcini, cu sau fără drept, de către acesta ori de alte persoane, din fondul forestier național sau de pe terenurile cu vegetație forestieră prevăzute la art. 6, nu poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 98 alin. 1 din Codul silvic⁴.

³ Terminologie, Extras din STAS 4579/1 – 90;

⁴ V. Păvăleanu, Aspecte teoretice privind infracțiunile prevăzute în noul Cod silvic, Dreptul nr. 9/1997, p. 83;

Tot astfel s-ar putea pune problema dacă, în situația faptei prevăzute de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, sunt aplicabile prevederile art. 210 Cod penal, atunci când furtul este comis din fondul forestier proprietate privată de soți ori rude apropiate.

Apreciem că sunt aplicabile dispozițiile art. 210 Cod penal, în situația în care furtul arborilor doborâți sau ruși de fenomene naturale, ori a arborilor, puieților sau lăstarilor, tăiați sau scoși din rădăcini, s-a săvârșit între soți ori între rude apropiate, ori de către un minor în paguba tutorelui său, ori de către cel care locuiește împreună cu partea vătămată sau este găzduit de aceasta.

Prin rude apropiate se înțeleg persoanele aflate în situațiile prevăzute de art. 149 Cod penal.

Prin urmare, infracțiunile prevăzute de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, care vor avea un astfel de subiect activ, vor fi urmărite numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Participația penală este posibilă. Coautoratul și complicitatea concomitentă sunt încriminate distinct, constituind agravanta prevăzută de art. 98 alin. 4 litera a), săvârșirea faptei de două sau mai multe persoane împreună. Agravanta intervine numai atunci când la locul săvârșirii faptei sunt prezente două sau mai multe persoane care concură simultan la comiterea faptei⁵. Ea are un caracter obiectiv, și-și va găsi aplicabilitatea și în situația în care unii dintre făptuitori nu răspund penal.

Aplicarea acestei agravante exclude posibilitatea aplicării și a circumstanței agravante legale prevăzute în art. 75 litera a) Cod penal, săvârșirea faptei de 3 sau mai multe persoane împreună. Dacă s-ar proceda în acest sens, s-ar ajunge în situația în care s-ar da de două ori relevanță aceleiași împrejurări și, astfel, la o sporire nerealistă și nelegală a sancțiunii penale⁶. Fapta este compatibilă cu aplicarea agravantei legale prevăzute de art. 75 litera c) Cod penal, săvârșirea faptei de către un major împreună cu un minor.

Infracțiunea prevăzută de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, săvârșită în condițiile prezentate mai sus, poate intra în concurs cu art. 323 alin. 1 din Codul penal, asocierea pentru săvârșirea de infracțiuni, dacă făptuitorii, în vederea săvârșirii furtului, s-au asociat, propunându-și ca scop al asociației furtul respectiv.

Împrejurările în care subiectul activ este o persoană având asupra sa o armă sau substanțe chimice periculoase, constituie o formă agravată a infracțiunii prevăzute de art. 98 din Legea nr. 26/1996.

Nu are relevanță pentru aplicarea circumstanței dacă arma sau substanța chimică periculoasă sunt sau nu vizibile. Gravitatea sporită a faptei constă, în principal, în aceea că făptuitorul săvârșește fapta cu mai multă siguranță, știind că are la dispoziție mijloace cu care să anuleze o eventuală rezistență, indiferent din partea cui ar veni⁷.

Prin armă se înțelege dispozitivul astfel stabilit prin dispozițiile art. 2 din Legea 295/2004 privind regimul armelor și munițiilor, modificată și completată de dispozițiile Legii nr. 235/2007.

Dacă deținerea armei a fost făcută fără drept fapta poate intra în concurs real de infracțiuni cu infracțiunea de nerespectarea regimului armelor și munițiilor prevăzută de art. 279 Cod penal.

Substanțele chimice periculoase sunt acele substanțe ce pot afecta protecția mediului și sănătatea populației, în situația în care regimul acestora nu este respectat.

Reglementarea regimului substanțelor chimice periculoase își are sediul în Legea nr. 360/2003, modificată și completată de Legea nr. 263/2005.

În caz de participație, agravanta va influența și răspunderea acelor coautori instigatori sau complici care au știut că fapta se săvârșește în aceste condiții.

Nu este necesar ca arma sau substanța chimică periculoasă să fi fost avute de făptuitor asupra sa în scopul săvârșirii faptei. Este suficient, pentru incidența agravantei, ca ele să se fi aflat la făptuitor în momentul comiterii infracțiunii⁸.

Conform art. 104 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, constituie agravantă și săvârșirea furtului în condițiile art. 98 din actul normativ, de către personalul silvic cu atribuțiuni de constatare a infracțiunilor și contravențiilor. În astfel de situații subiectul devine calificat.

⁵ Idem 1, p. 106;

⁶ Tribunalul Suprem, Secția penală, Decizia nr. 102/1970;

⁷ Idem 1, p. 113;

⁸ Tribunalul Militar Teritorial București, Decizia nr. 328/1969;

4. *Latura obiectivă*. Pentru a putea vorbi despre infracțiunea prevăzută de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, este necesară, ca situație premisă, existența arborilor, puieților sau lăstarilor din fondul forestier național sau de pe terenurile cu vegetație forestieră din afara acestuia.

Elementul material al infracțiunii analizate constă în acțiunea de furt de arbori doborâți sau ruși de fenomene naturale, ori de arbori, puieți sau lăstari tăiați sau scoși din rădăcini, cu sau fără drept, din fondul forestier național sau de pe terenurile cu vegetație forestieră din afara acestuia. Ne aflăm, astfel, în situația în care acțiunea ce reprezintă elementul material al unei anumite infracțiuni își găsește încriminare distinctă într-un alt act normativ. Astfel, furtul ca modalitate de realizare a elementului material al infracțiunii prevăzute de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic este reglementat distinct ca infracțiune în art. 208 alin. 1 Cod penal.

Furtul constă în luarea unui bun mobil din posesia sau detenția altuia, fără consimțământul acestuia, în scopul de a și-l însuși pe nedrept.

Acțiunea de luare produce o mutație efectivă în realitatea patrimoniului lezat, în sensul că sunt scoase din acesta bunuri care sunt trecute în stăpânirea făptuitorului.

În situația infracțiunii analizate, luarea presupune scoaterea din fondul forestier național sau vegetația forestieră din afara acestuia, de arbori doborâți sau ruși de fenomene naturale ori de arbori, puieți sau lăstari care au fost tăiați sau scoși din rădăcini și trecerea acestora în stăpânirea făptuitorului⁹.

Posesia reprezintă starea de fapt care constă în stăpânirea materială a unui lucru de către o persoană, cu intenția de a se comporta față de acesta ca proprietar sau titular al unui drept real.

De cele mai multe ori, posesia este exercitată chiar de proprietar, constituind manifestarea esențială a dreptului de proprietate, dar poate fi exercitată și de o persoană care nu este titulară a acestui drept.

Detenția reprezintă o stăpânire de fapt a unui lucru, cu obligația de a-l restitui proprietarului.

Persoana vătămată, care este totdeauna alta decât făptuitorul, pierde posesia sau detenția bunului care i-a fost sustras și, din acel moment, începe astfel o posesie a altuia, adică a făptuitorului. Acesta din urmă intră, pe calea sustragerii, în stăpânirea de fapt a lucrului. Prin stăpânire de fapt înțelegem chiar și numai situația în care bunul se află la dispoziția făptuitorului. Nu este obligatoriu ca acesta să-și folosească bunul, căci posesia se realizează și prin aceea că, în fapt, bunul se află la dispoziția posesorului, acesta fiind în măsură să efectueze orice fel de acte materiale cu bunul, manifestând astfel "animus sibi habendi", adică intenția de a se comporta față de bun ca un adevărat proprietar. Făptuitorul devine totdeauna posesorul bunului sustras, un posesor de rea-credință, firește¹⁰.

Art. 208 alin. 1 Cod penal prevede două elemente ale laturii subiective : lipsa consimțământului părții vătămate și scopul însușirii pe nedrept. Prin lipsa consimțământului părții vătămate se înțelege faptul că, la momentul sustragerii, victima, fie nu și-a dat seama de acest lucru, fie și-a manifestat dezacordul față de luarea bunului, dar făptuitorul a nesocotit acest lucru.

Lipsa consimțământului se prezumă, revenind făptuitorului obligația de a-l proba.

Scopul furtului nu este îmbogățirea, profitul material al făptuitorului (animus lucri faciendi) ci, pur și simplu cel a apropiatăunii, al intrării în posesia bunului (animus rem sibi habendi). Aceasta înseamnă că furtul există chiar dacă făptuitorul nu a profitat, materialmente, cu nimic, de pe urma faptei.

Lipsa scopului nedreptei însușiri face ca fapta să nu aibă caracter infracțional¹¹.

Esența infracțiunii prevăzute de art. 98 alin. 1 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic este condiționată și de valoarea pagubei produse, care trebuie să fie de peste 5 ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior ori dacă valoarea pagubei este sub această limită, dar fapta a fost săvârșită de cel puțin două ori în 2 ani.

Pagubele create prin furt, produse fondului forestier național sau vegetației forestiere din afara acestuia, situate pe terenuri proprietate publică sau privată se evaluează în condițiile prevăzute

⁹ Idem 1, p. 106;

¹⁰ Idem 1, p. 107;

¹¹ Idem 1, p. 110;

de Ordonanța de urgență nr. 85/2006 privind stabilirea modalităților de evaluare a pagubelor produse vegetației forestiere din păduri și din afara acestora, aprobată prin Legea nr. 84/2007.

Evaluarea pagubelor se realizează în mod unitar, indiferent de natura proprietății, proprietar sau modul în care acestea au fost produse și se diferențiază în funcție de producerea lor prin afectarea arborilor, puiștilor sau lăstarilor și pomilor de Crăciun.

Conform dispozițiilor art. 1 alin. (3) din Ordonanța de urgență nr. 85/2006 pentru stabilirea modalităților de evaluare a pagubelor produse vegetației forestiere din păduri și din afara acestora, valoarea despăgubirilor se stabilește prin înmulțirea factorului „k” specific, prevăzut în anexele 1-3 la actul normativ, cu valoarea medie a unui metru cub de masă lemnoasă pe picior stabilită în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectiv prin ordin al autorității publice centrale care răspunde de silvicultură, ținând cont de prețurile de piață.

Ordinul Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 416/2006 este actul normativ în vigoare care stabilește prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, pe baza căruia se calculează valoarea despăgubirilor pentru pagubele produse fondului forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier precum și pentru calcul obligațiilor bănești aferente ocupării terenurilor din fondul forestier național, la 69 lei(RON)/mc.

Modalitatea de calcul a valorii pagubei pentru stabilirea existenței oricăreia din infracțiunile analizate a generat numeroase controverse în plan juridic. Curtea Constituțională a fost sesizată de mai multe ori, invocându-se neconstituționalitatea art. 97 și 98 din Legea 26/1996 Codul silvic, cu argumentarea că cele două texte de lege prevăd infracțiuni săvârșite împotriva fondului forestier, infracțiuni a căror existență este condiționată de cuantumul pagubei produse determinat în funcție de prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, încălcându-se astfel prevederile art. 23, 31 și 73 din Constituție care privesc stabilirea și aplicarea pedepselor, dreptul la informație și necesitatea reglementării lor prin lege organică. S-a arătat de asemenea ca prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior nu este definit prin norme prevăzute de legea organică iar singura referire la acest preț mediu se regăsea în Legea nr. 81/1993, fosta lege pentru determinarea despăgubirilor în cazul unor pagube produse fondului forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier situate pe terenurile proprietate publică și privată. Aceasta lege, deși nu era o lege organică, prevedea în art. 5 că prețul se stabilește de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale care, într-o primă fază, nu a publicat în Monitorul Oficial prețul în raport cu care se fixează valoarea pagubelor în cazul comiterii unor fapte ce constituie infracțiuni.

Prin Deciziile Curții Constituționale nr. 27/1999 și 57/2003 au fost respinse excepțiile de neconstituționalitate invocate. S-a reținut că art. 97 și 98 din Codul silvic prevăd elementele constitutive ale infracțiunilor pe care le reglementează. În plus, art. 109 din Codul silvic menționează că “Prevederile prezentului titlu se completează cu dispozițiile Codului penal și ale Codului de procedură penală”. Față de aceste dispoziții nu se poate susține că în lege nu sunt prevăzute toate condițiile cerute pentru ca faptele respective să constituie infracțiune. Dimpotrivă, examinarea textelor de lege scoate în evidență că acestea definesc în măsură suficientă infracțiunile pe care le prevăd, descriind comportamentul ilegal incriminat și stabilind în mod expres pedepsele aplicate. Determinarea prețului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior de către autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură se face în baza unei împuterniciri date prin lege organică iar evaluarea pagubelor are la bază criteriile stabilite de lege. Curtea Constituțională a reținut că prin competența autorității publice centrale care răspunde de silvicultură de a stabili prețul respectiv nu se poate înțelege decât obligația acesteia de a-l calcula în raport cu parametrii prevăzuți de lege.

În stabilirea pagubelor se ține cont de prețul produselor la data săvârșirii faptei¹².

În literatura juridică s-a exprimat opinia potrivit căreia ori de câte ori furtul îndeplinește condițiile valorice și de loc prevăzute de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic va fi sancționat

¹² Tribunalul Suprem, Secția penală, Decizia nr. 632/1982;

potrivit acestui text, și invers, când nu îndeplinește aceste condiții, va fi sancționat conform art. 208 Cod penal¹³.

O astfel de opinie nu poate fi acceptată în totalitate, fiind în discordanță cu unele dispoziții legale și principii de drept material.

Codul silvic, adoptat prin Legea nr. 26/1996, constituie legea specială în materie, în raport cu unele dispoziții din Codul penal - Partea specială, care constituie legea penală generală. Întrucât prevederile art. 96-104 din Legea 26/1996 au fost adoptate ulterior celor prevăzute în codul penal, caracterul lor derogator este evident, în temeiul principiului “specialia generalibus derogant”.

Prin urmare, după intrarea în vigoare a actualului Cod silvic urmează a se aplica prevederile acestuia pentru faptele la regim silvic, deoarece ele constituie „legea specială” în raport cu „legea generală” din partea specială a Codului penal¹⁴.

Principiul aplicării legii speciale privind faptele la regim silvic a fost aplicat constant de către instanțele de judecată și susținut în literatura juridică¹⁵.

Furturile sau distrugerile de lemne se sancționează potrivit Codului penal numai atunci când bunurile, asupra cărora poartă infracțiunea, sunt prelucrate, așezate în stive, transportate sau numai tăiate prin grija organelor silvice¹⁶.

În raport cu cele prezentate mai sus, se poate conchide că în cazul în care nu sunt întrunite condițiile în legătură cu art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, privind valoarea pagubei ori repetabilitatea faptelor de furt de arbori, doborâți sau ruși de fenomene naturale, ori de arbori, puieți sau lăstari, tăiați ori scoși din rădăcini, cu sau fără drept, din fondul forestier național sau de pe terenurile cu vegetație forestieră din afara acestuia, astfel de fapte nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii silvice prevăzute de art. 98 alin. 1 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, dar nu constituie nici infracțiunile prevăzute de art. 208 sau, după caz, 209 Cod penal, întrucât în această situație are aplicabilitate principiul “specialia generalibus derogant”¹⁷.

Sunt aplicabile în astfel de situații, potrivit aceluiași principiu, prevederile unei alte legi speciale, respectiv Legea nr. 31/2000 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor silvice.

În condițiile în care valoarea pagubelor create este de peste 20 de ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior și, respectiv, de peste 50 de ori mai mare, ne aflăm în situația agravantelor prevăzute de alin. 2 și 3 ale art. 98 din actul normativ menționat.

Furtul arborilor, puieților și lăstarilor, cu îndeplinirea celorlalte condiții prevăzute de Codul silvic, săvârșit în timpul nopții sau în arii forestiere protejate, constituie agravantele prevăzute la literale c) și d) ale alin. 4, din art. 98, și vin să particularizeze timpul și, respectiv, locul comiterii faptei.

Prin “timpul nopții” se înțelege timpul când întunericul este efectiv instalat. Aceasta este o chestiune de fapt care se apreciază judiciar, în funcție de particularitățile vremii și a ale locului în care fapta se săvârșește.

Amurgul nu face parte din noapte (întunericul nu s-a instalat, atenția oamenilor nu este influențată de noapte), pe când zorile da (întunericul mai persistă și mai ales pentru că trecerea de la starea de somn la cea de activitate cotidiană influențează capacitatea de atenție a oamenilor).

Când o parte din actele de executare a infracțiunii se situează în timpul nopții, întreaga activitate va fi calificată în baza alin. 4 litera c)¹⁸.

În aprecierea agravantei trebuie să se țină cont de fiecare situație în parte, având în vedere că, în funcție de anotimp, la aceeași oră o faptă poate fi săvârșită atât pe timp de zi cât și pe timp de noapte.

¹³ Gh. Voinea, Considerații pe marginea unor încriminări cuprinse în noul Cod silvic, Dreptul nr. 6/1997, p. 45;

¹⁴ A. Ungureanu, A. Ciopraga, Dispoziții în legi speciale, vol. IV, Editura Lumina Lex București, 1996, p. 588, 669;

¹⁵ O. Stoica, Drept penal, partea specială, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1976, p. 186;

¹⁶ Tribunalul Suprem, Decizia nr. VII/1952;

¹⁷ Ion Dumitru, Posibilitatea săvârșirii infracțiunilor prevăzute de art. 97 și art. 98 din Codul silvic, în concurs real, Dreptul nr. 9/1998, p. 103;

¹⁸ Idem I, p. 115;

Agravanta există indiferent dacă făptuitorul a profitat sau nu de „timpul nopții” și indiferent dacă acel loc era luminat sau nu.

Forma agravată „în timpul nopții” nu subzistă decât în cazul în care fapta a fost săvârșită noaptea, nu și în alte situații în care s-a profitat de întuneric, cum ar fi în timpul unei eclipse totale de soare¹⁹.

Conform dispozițiilor alin. 4, lit. d) din articolele de lege menționate anterior, constituie agravantă și săvârșirea faptei în arii forestiere protejate.

Regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice își găsește reglementarea în Ordonanța de urgență nr. 57/2007.

Caracterul agravat al faptei de tăiere sau scoatere din rădăcini, fără drept, de arbori, puieti sau lăstari din ariile protejate constă în faptul că este prejudiciat patrimoniul natural și este afectată însăși conservarea și utilizarea durabilă a acestuia.

În privința raportului acestei infracțiuni cu altele, opinăm că există concurs între infracțiunile prevăzute de art. 97 și art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic²⁰.

În cazul acestor infracțiuni există un raport de la mijloc la scop, tăierea sau scoaterea din rădăcini fiind indispensabilă pentru comiterea furtului, atunci când arborii, puietii sau lăstarii se află pe picior. Este necesar însă ca actele materiale care compun latura obiectivă a fiecărei infracțiuni să fi fost săvârșite de una și aceeași persoană, fără a interesa dacă faptele au fost comise la un interval de timp mai scurt sau mai lung.

Este posibil ca tăierea sau scoaterea din rădăcini să fie în concurs cu o tentativă la furt, dacă cel care a tăiat sau scos din rădăcini arbori, puieti sau lăstari nu a reușit să îi însușească imediat, din motive independente de voința sa.

Este concurs și în situația faptelor repetate, atunci când aceeași persoană săvârșește faptele într-un interval de doi ani, indiferent de forma de participație. Intervalul de 2 ani trebuie înțeles ca fiind durată maximă din momentul săvârșirii primei fapte până în momentul săvârșirii celei de-a doua. În acest interval, repetarea faptei presupune îndeplinirea condiției cerute de lege pentru existența infracțiunii.

Într-o opinie, care neaga posibilitatea concursului real între cele două infracțiuni, se susține că există o identitate de prejudiciu, atunci când tăierea sau scoaterea din rădăcini și furtul sunt săvârșite de una și aceeași persoană, iar vegetația care face obiectul celor două infracțiuni este aceeași. Se știe însă, că urmarea imediată nu trebuie identificată numai cu rezultatul, așa cum se consideră uneori, deoarece este doar o formă sub care acesta se poate prezenta, ea putând fi și sub forma unei stări de pericol²¹.

Potrivit unei opinii, fapta de furt încriminată de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic este susceptibilă de convertirea în infracțiunea de tâlhărie, bineînțeles dacă sunt îndeplinite condițiile de violență sau amenințare cerute de art. 211 Cod penal²². Se consideră că dacă o persoană folosește violența sau amenințarea pentru a sustrage arbori din fondul forestier național sau de pe terenurile cu vegetație forestieră din afara acestora poate fi trasă la răspundere penală pentru comiterea infracțiunii de tâlhărie care are înglobat în conținutul ei complex atât infracțiunea de lovire sau amenințare, cât și pe cea prevăzută de art. 98 din Legea nr. 26/1998 Codul silvic.

Într-o altă opinie, fapta de furt, încriminată de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, nu este susceptibilă de convertirea în infracțiunea de tâlhărie²³. Nu orice infracțiune dintr-o lege specială care are în conținutul său constitutiv un bun patrimonial poate fi înglobată în conținutul infracțiunii de tâlhărie.

¹⁹ N. Conea, Discuții în legătură cu forma calificată a furtului săvârșit în timpul nopții, Dreptul nr. 1/1996 p. 111-116, 133;

²⁰ Tribunalul Suprem, Secția penală, Decizia nr. 7/1972;

²¹ Matei Basarab, Drept penal, partea generală, vol. I, Ed. Lumina Lex, p. 158-161;

²² Gh. Voinea, Considerații pe marginea unor încriminări cuprinse în noul Cod silvic, Dreptul nr. 6/1997, p. 47;

²³ G. Potrivitu, Opinii în legătură cu unele infracțiuni prevăzute în Codul silvic, Dreptul nr. 8/1998, p. 143;

Deși infracțiunea prevăzută de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic se aseamănă cu cea de furt, prevăzută de Codul penal, totuși acestea nu sunt identice²⁴.

Opinăm că faptele persoanelor care folosesc violența sau amenințarea pentru a sustrage arbori, puieti sau lăstari de pe fondul forestier național sau de pe vegetația forestieră din afara acestuia constituie infracțiunea de loviri sau alte violențe ori ultraj, după caz, și infracțiunea silvică prevăzută de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, săvârșite în concurs real.

De altfel, în acest sens s-a pronunțat și instanța supremă, soluționând o speță privind mai mulți inculpați care au pescuit, fără drept, o cantitate de păstrăvi din incinta unei crescătorii și care, pentru a nu fi prinși, au aruncat cu pietre în paznicul care îi surprinsese²⁵.

Cu privire la infracțiunea prevăzută de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic privind furtul de arbori, puieti sau lăstari, opinăm că este absolut necesară o nouă reglementare, prin trimitere la infracțiunea de furt încriminată în Codul penal. În felul acesta s-ar asigura o egalitate de tratament juridic pentru toate persoanele care săvârșesc fapte de aceeași natură, având în vedere că potrivit reglementărilor din Codul silvic furtul de arbori puieti sau lăstari a cărui valoare nu este de peste 5 ori mai mare decât prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior sau dacă valoarea pagubei este sub această limită, dar fapta nu a fost săvârșită de cel puțin două ori în interval de 2 ani, nu ne aflăm în prezența unei infracțiuni. În plus de aceasta, chiar și în cazul formelor agravate ale infracțiunii încriminate în art.98 din Codul silvic, pedeapsa este mult mai mică decât în cazul furtului reglementat în Codul penal.

5. *Latura subiectivă.* Forma de vinovăție cu care se săvârșește fapta prevăzută de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic este intenția. Aceasta se deduce din reținerea de către lege în conținutul infracțiunii a scopului urmărit de făptuitor. Culpa este deci exclusă²⁶.

6. *Formele infracțiunii.* Tentativa la infracțiunea analizată este încriminată. Fapta este în stare de tentativă, atunci când acțiunea de deposedare a persoanei vătămate a început dar ea nu a fost dusă până la capăt, întrerupându-se, și deci nici impondere făptuitorului nu s-a putut realiza²⁷.

De menționat, că infracțiunea prevăzută de art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic este o infracțiune simplă, în conținutul ei neintrând, ca elemente sau circumstanțe agravante, o acțiune sau inacțiune care să constituie prin ea însăși o faptă prevăzută de legea penală.

Infracțiunea se consumă la momentul realizării apropiatunii, adică al deposedării persoanei vătămate și al impondării făptuitorului. Făptuitorul trebuie să intre efectiv în stăpânirea bunului, fiind indiferentă însă durata acestei stări de fapt precum și dacă făptuitorul a efectuat asupra bunului actele de dispoziție în considerarea cărora și-a însușit bunul. Astfel, fapta este consumată chiar dacă făptuitorul nu a reușit să-și păstreze bunurile sustrase, fiind prins imediat după ce a luat bunurile²⁸.

Fapta poate avea un caracter continuat.

7. *Sanctiunea.* Furtul de arbori, puieti sau lăstari, în condițiile prevăzute de art. 98 alin. 1 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani sau cu amendă.

Pentru agravantele prevăzute în art. 97 alin. 2 și 3, din același act normativ, pedeapsa prevăzută de lege este numai închisoarea de la 2 la 7 ani și, respectiv, de la 3 la 10 ani.

În situația existenței împrejurărilor prevăzute de art. 98 alin. 4, maximul pedepselor prevăzute pentru infracțiunile încriminate în art. 98 alin. 1-3 se majorează cu 3 ani.

Mijloacele de transport și uneltele folosite care au servit la săvârșirea infracțiunii sunt supuse confiscării speciale, în condițiile prevăzute de art. 118 Cod penal.

8. *Competența în constatare.* În legislația în vigoare, competența în constatarea infracțiunilor silvice își găsește reglementarea în Legea nr. 26/1996 Codul silvic, Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național precum și în Hotărârea Guvernului nr. 333 din 21 aprilie 2005 pentru reorganizarea

²⁴ N. Conea, Considerații teoretice în legătură cu infracțiunile prevăzute de Legea nr. 26/1996 (Codul silvic), Dreptul nr. 2/1997, p. 11-16, 129-134;

²⁵ Tribunalul Suprem, Secția penală, Decizia nr. 471/1981;

²⁶ Idem 1, p. 109;

²⁷ Idem 1, p. 112;

²⁸ Tribunalul Suprem, Decizia nr. 845/1967;

direcțiilor teritoriale de regim silvic și de vânătoare în inspectorate teritoriale de regim silvic și vânătoare, modificată și completată de Hotărârea Guvernului nr. 1206/2007 .

În privința competenței în constatare, Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind regimul silvic și administrarea fondului forestier național are în vedere doar infracțiunile prevăzute de art. 31-33 din act: .

Constatarea acestor infracțiuni, inclusiv a formelor agravate, se face inclusiv de către personalul silvic din structurile silvice autorizate de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură;

Odată cu apariția Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 139/2005 privind administrarea pădurilor din România, aprobată prin Legea nr. 38/2006 proprietarii pădurilor , indiferent de forma de proprietate și de mărimea proprietății, sunt obligați să asigure serviciile silvice prin ocoale silvice autorizate. În consecință, asigurarea serviciilor publice și administrarea pădurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale și a pădurilor proprietate privată se realizează de către ocoale silvice private.

Analiza dispozițiilor art. 36 din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național, așa cum a fost modificată prin Legea nr.120/2004, evidențiază distincția pe care legea o face, în privința competenței de constatare a infracțiunilor silvice, între personalul silvic ce încadrează structurile silvice care administrează fondul forestier proprietate publică a statului și personalul silvic ce încadrează structurile silvice proprii pentru administrarea pădurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, a persoanelor juridice sau persoanelor fizice care le-au constituit. În mod expres, Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național acordă competență în constatarea infracțiunilor prevăzute la art. 31 – 33 și personalului silvic din structurile silvice autorizate de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, respectiv ocoalele silvice private.

În Legea nr. 26/1996 Codul silvic își găsesc reglementarea și alte infracțiuni care nu sunt incriminate asemănător și în Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național. Este vorba, printre altele, și de art. 98, furtul din patrimoniul silvic.

Cum Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național stabilește competența în constatare doar a infracțiunilor reglementate în acest act normativ, art. 31- 33, pentru infracțiunile silvice incriminate doar în Legea nr. 26/1996 Codul silvic, inclusiv a formelor agravate, competența în constatare este stabilită în art. 105 din lege și nu include și personalul silvic din structurile silvice autorizate de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură, respectiv ocoalele silvice private.

Dacă avem în vedere distincția la care ne-am referit mai sus, pe care art. 36 din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național o face referitor la personalul silvic, deși infracțiunea prevăzută în art. 98 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, furtul, se poate comite, și chiar se comite frecvent și în pădurile proprietate publică aparținând unităților administrativ-teritoriale și a celor proprietate privată gospodărite prin organizarea și funcționarea structurilor silvice proprii, personalul silvic ce încadrează aceste structuri nu are competența constatării infracțiunii menționate.

În condițiile în care Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier creează competența pentru personalul silvic din structurile silvice proprii de administrare a fondului forestier proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale și a celui proprietate privată doar în constatarea infracțiunilor prevăzute de art. 31-33 din acest act normativ se nasc , firește, întrebările :

- cine va fi competent să constate infracțiunile silvice, cu reglementare doar în Legea nr. 26/1996 Codul silvic, inclusiv art. 98, comise în pădurile proprietate publică aparținând unităților administrativ-teritoriale și a celor proprietate privată.

- care va fi conduita personalului silvic din aceste structuri silvice proprii, în situația în care, în activitatea profesională, vor întâlni situații de fapt ce pot constitui infracțiuni silvice cu reglementare doar în Codul silvic.

Răspunsul la prima întrebare este oferit de dispozițiile art. 72 și art. 105 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic. Conform acestor texte de lege, autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură organizează controlul asupra modului în care se aplică regimul silvic în pădurile proprietate privată, constată faptele care contravin acestuia și aplică, potrivit legii, sancțiuni ori sesizează, după caz, organele de urmărire penală. Evident, sesizarea organelor de urmărire penală se efectuează doar în cazul constatării de infracțiuni.

În subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, ca autoritate publică centrală care răspunde de silvicultură, se află inspectoratele teritoriale de regim silvic și de vânătoare care, prin personalul silvic cu atribuții de control, constată faptele ce pot constitui infracțiuni în domeniul silvic și sesizează, de îndată, organele de cercetare penală.

Întrucât competența acestor instituții vizează domeniul silvic, ea cuprinde, implicit, și constatarea infracțiunilor comise în pădurile proprietate publică aparținând unităților administrativ-teritoriale și a celor proprietate privată.

În conformitate cu dispozițiile art. 105 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic, au de asemenea competență în constatarea infracțiunilor prevăzute la articolele 96 - 103 din același act normativ, și implicit a furtului, indiferent de locul de comitere, organele de urmărire penală și angajați împuterniciți de autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură.

Răspunsul la cea de-a doua întrebare este oferit de dispozițiile art. 10 din Hotărârea Guvernului nr. 997/1999 pentru aprobarea Regulamentului privind constituirea, organizarea și funcționarea structurilor silvice proprii necesare pentru gospodărirea pădurilor proprietate publică aparținând unităților administrativ-teritoriale și a celor proprietate privată, care reglementează atribuțiile și obligațiile personalului silvic. Personalul acestor structuri sesizează, în regim de urgență, organele de urmărire penală despre infracțiunile comise în fondul forestier pe care îl au în supraveghere. De menționat, că aceste organe sesizează organele inspectoratului silvic teritorial chiar și despre faptele contravenționale săvârșite în fondul forestier, în vederea întocmirii actelor de constatare și sancționare.

În consecință, se impune reglementarea atribuirii competenței personalului silvic din structurile proprii necesare pentru gospodărirea pădurilor proprietate publică aparținând unităților administrativ-teritoriale și a celor proprietate privată și pentru constatarea infracțiunilor care își găsesc reglementarea doar în Legea nr. 26/1996 Codul silvic, inclusiv a furtului, precum și pentru constatarea și sancționarea contravențiilor.

Bibliografie:

- Codul penal din 21 iunie 1968, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 26/1996 – Codul silvic;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 139/2005 privind administrarea pădurilor din România, modificată și completată prin Legea nr. 38/2006;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 85/2006 privind stabilirea modalităților de evaluare a pagubelor produse vegetației forestiere din păduri și din afara acestora, aprobată prin Legea nr. 84/2007;
- Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național, modificată și completată;
- Hotărârea Guvernului nr. 1548/2006 privind aprobarea volumului maxim de lemn pe picior care poate fi recoltat în anul 2007;
- Ordinul Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 416/2006 pentru aprobarea prețului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, pe baza căruia se calculează valoarea despăgubirilor pentru pagubele produse fondului forestier și vegetației forestiere din afara fondului forestier, pentru calculul despăgubirilor care se acordă pentru funcțiile de protecție asigurate de păduri, precum și pentru calculul obligațiilor bănești aferente scoaterii de terenuri din fondul forestier național;
- Antoniu G., Bulai C., Practica judiciară penală, vol. III;
- Basarab M., Drept penal – partea generală, Editura Didactică și Pedagogică, 1983;
- Bercheșan V., Metodologia investigării infracțiunilor, Ed. Paralela 45, ediția a-II-a;

- Bercheșan V., Dumitrescu I.N., Probele și mijloacele de probă, Editura M.I. București, 1994;
- Boroș Al., Drept penal – partea generală, Editura All Beck, 1999;
- Nistoreanu Gh., Dobrinou V., Pascu I., Boroș A., Molnar I., Lazăr V., Drept penal. Partea specială, Ed. Europa Nova, București, 1997;
- Paicu Al., Cu privire la formele calificare ale infracțiunilor silvice, revista Dreptul nr. 10/1999;
- Paicu Al., Infracțiunile privind regimul silvic și administrarea fondului forestier național, revista Dreptul nr. 1/2000;
- Papadopol V., Popovici M., Repertoriul de practică judiciară în materie penală pe anii 1969-1975, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1977;
- Păvăleanu V., Aspecte teoretice privind infracțiunile prevăzute în noul cod silvic, revista Dreptul nr. 9/1997;
- Păvăleanu V., Infracțiuni silvice. Reglementare nouă, Revista de Drept Penal nr. 3/2000;
- Potrivitu G., Opinii în legătură cu unele infracțiuni prevăzute în Codul silvic, Dreptul nr. 8/1998;
- Ungureanu A., Noi reglementări ale domeniului silvic, Revista de Drept Penal nr. 2/2000;
- Ungureanu A., Ciopraga A., Dispoziții penale în legi speciale române, vol. IV, Ed. Lumina Lex, București, 1996;
- Voinea Gh., Considerații pe marginea unor încriminări cuprinse în noul cod silvic, revista Dreptul nr. 6/1997;
- Voinea Gh., Din nou despre încriminările din Codul silvic, Revista de Drept Penal nr. 4/1998;
- Voinea Gh., Discuții privind încriminările din Codul silvic, revista Dreptul nr. 11/1998;
- Curtea Constituțională, Decizia nr. 166/2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 32 din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național;
- Curtea Constituțională Decizia nr. 132/2004 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 32 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național, modificată și completată prin Legea nr. 75/2002, republicată și a dispozițiilor art. 98 alin. 3 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic;
- Curtea Constituțională, Decizia nr. 640/2005 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 97 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic și ale art. 32 din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național;
- Curtea Constituțională, Decizia nr. 114/2004 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 32 alin. (1) și (3) din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național, modificată și completată prin Legea nr. 75/2002, republicată;
- Curtea Constituțională, Decizia nr. 57/2003 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 97 alin. 1 și art. 98 alin 1 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic;
- Curtea Constituțională, Decizia nr. 27/2004 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 98 alin. 4 din Legea nr. 26/1996 Codul silvic;
- Curtea Constituțională, Decizia nr. 158/2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31 din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național, republicată;
- Curtea Constituțională, Decizia nr. 81/2004 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor...art. 12 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național, republicată;
- Curtea Constituțională, Decizia nr. 816/2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 98 alin. 2 din Codul silvic;
- Tribunalul Suprem, Secția penală, Decizia nr. 102/1970;
- Tribunalul Suprem, Secția penală, Decizia nr. 7/1972;